

Zarandul

ORGAN INDEPENDENT — CULTURAL, ECONOMIC ȘI DE INFORMAȚII — DIN VALEA CRIȘULUI ALB

APARE SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
 REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
 BRAD

ABONAMENTE: 100 lei anual, 6 luni 60 lei
 Instituțiuni și bănci 150 lei
 Muncitorii minieri și muncitorii agricultori 50 lei

APARE ÎN FIECARE JOI

Redactor responsabil: G. E. CAMBER

PASTORALA DE PAȘTI

a I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae al Sibiului

MOTTO: „Aceasta este ziua care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într'ansa”.

Astăzi e ziua bucuriei celei mari. Se bucură firea întreagă, desmormită din înghețul iernii și scaldată în lumina soarelui de primăvară. Se bucură câmpul și pădurea, pasărele și toate vietățile pământului trezite la viața nouă.

Dar mai presus de acestea stă bucuria sufletului. Căci astăzi e sărbătoarea cea mare a lui, a sufletului. De acera, iubite creștine lasă-ți lucrul tău, lasă truda și sarcina ta, lasă la o parte lumea și toate grijile ei, întoarce-ți gândul dela ele și intră cu tot sufletul tău în sărbătoarea zilei de astăzi. Ea este ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într'ansa.

Și eu, părintele și păstorul Vostru, viu și de data aceasta cu cuvântul meu la Voi, ca să-mi împreună gândul meu cu gândul Vostru, bucuria mea cu bucuria Voastră și ca să vă spun cum trebuie să ne luminăm cu prăznuirea acestei zile.

Oare pentru ce ziua de astăzi întrece întru bucuria ei pe toate celelalte zile și praznice ale anului? De aceea, iubii mei, pentru că ziua de astăzi e ziua biruinții, a celei mai mari biruințe ce s'a vestit vreodată în lume. *Hristos a înviat!* Da! *Adevărat c'a înviat!* — iată solia acelei biruințe pe care au propovădit-o apostolii întorcându-se în dimineața învierii dela groapa goală și

pe care o vestim și noi azi întâmpindu-ne cu dansa unii pe alții în binețele noastre. Adecă *Acela* care s'a născut la plinirea vremii din Preacurata Fecioară în peștera din Vifleemul Iudeei, *Acela* care ne-a adus învățătura mântuirii și povățuirea cea către dansa, *Acela* care a suferit batjocuri și bătăi și patimi și moartea pe cruce pentru a noastră izbăvire, *Acela* care a fost așezat în groapa întărită cu peceți și cu străji, *Acela* rupând pecețile și biruind moartea, în haină de lumină ca un mire a înviat a treia zi din groapă! Cel drept a biruit pe cei nedrepti, Cel fără de păcat a biruit păcatul și pe cei păcătoși, Cel nestrăicios a biruit stricăciunea și s'a arătat mai puternic decât moartea și mormântul. Cum să nu ne bucurăm noi de această biruință, decât care alta mai strălucită nu s'a pomenit pe lume, și să zicem cu sf. apostol Pavel: „*Înghițitu-s'a moartea întru biruință. Unde-ți este moarte boldul tău? Unde-ți este iadule biruința ta?*” (I Cor. 15, 54—55).

Când comandantul pe care l-a trimis țara în fruntea ostirii ca să o apere de vrăjmași se întoarce biruitor de pe câmpul de luptă, atunci e primit cu laude și cu flori și cu strigăte de bucurie. Așa se cuvine, ba încă neasemănat mai mult, să ne bucurăm și noi de biruința pe care a câștigat-o Domnul nostru Isus Hristos prin strălucita Sa înviere din morți. Printr'ansa și-a arătat El dumnezeirea Sa și prin urmare și-a dovedit dreptul Său de a fi Domnul și Stăpânul sufletelor noastre. Lui se cuvine să ne închinăm, și ca Toma, după ce a pus mâna în coastă și în locul cuielor, să strigăm: „*Domnul meu și Dumnezeul meu!*” (Ioan 20, 28).

În lumina învierii înțelegem noi mai limpede și prețul morții celei de pe cruce. Căci dacă Cel răstignit n'a fost numai om, ci a

fost și Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, precum a dovedit prin învierea Sa, atunci și jertfa Sa de pe cruce a avut nemărginitul preț ca să ne spele vina, să ne răscumpere și să ne izbăvească din păcat. Precum zice sfântul apostol Petru: „*Că nu cu argint sau cu aur, care se strică, v'ați izbăvit de viața voastră cea deșartă, care era dela părinți dată, ci cu scumpul sânge alui Hristos, ca al unui miel nevinovat și nespurcat; carele era cunoscut mai înainte de întemeierea lumii, dar s'a arătat în anii cei mai de apoi pentru voi ceice printr'ansul ați crezut întru Dumnezeu, carele l-a înviat pe El din morți și i-a dat lui mōrtire,*” ca credința

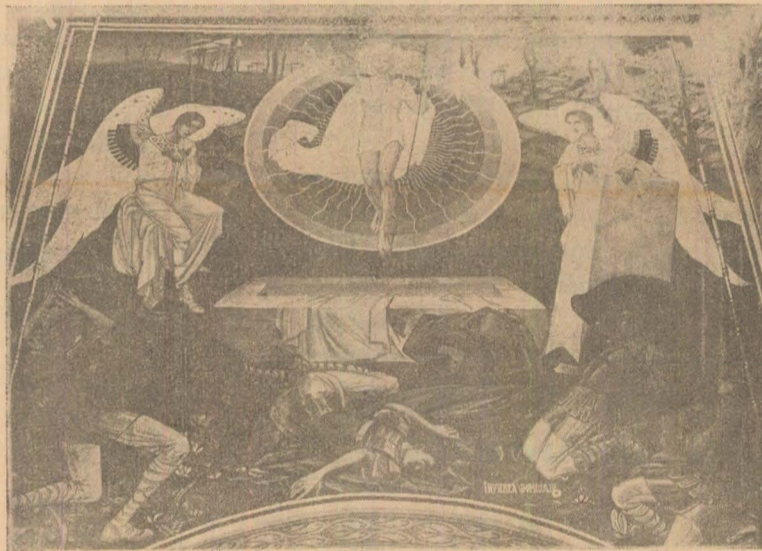
ția cea vecinică a Tatălui crească. Vai de aceia cari nu cred în înviere! Ei se găsesc cu sufletul lor în întunec și în umbra morții. Ei sunt fără de nădejde, nu știu ce este dincolo de groapă și nu li se deschide zarea către veșnicie. Și sfântul apostol Pavel a făcut atârătoare dela învierea Domnului toată credința creștinească, în cuvintele acestea pe cari le-a trimis Corintenilor: „*Iar dacă n'a înviat Hristos, zadarnică este propovăduirea noastră, zadarnică este și credința voastră; ne aflăm încă și mărturie mincinoasă a lui Dumnezeu, că am mărturisit împotriva lui Dumnezeu că a înviat pe Hristos, pe care nu l-a înviat, dacă nu învie morții. Că de nu învie morții nici Hristos n'a înviat. Iar dacă n'a înviat Hristos, zadarnică este credința voastră și încă sunteți în păcatele voastre*” [I Cor. 15, 14—17]. Tot apostolul Pavel ne mai spune, ce a însemnat pentru el învierea Domnului, zicând că tot ceea ce vrea să aibă în viață e ca să cunoască pe Domnul Hristos și puterea învierii Lui. (Filipeni 3, 7—12).

Insufleții de credință în învierea Domnului au prins curaj și ceilalți apostoli, pornind la propovăduire și dând mărturie despre ea în Ierusalim și până la marginile pământului. Nici o putere pe lume n'a mai fost în stare să-i împiedece în drumul lor. Ei știau ai cui sunt și porunca căruși Stăpân aveau să o împlinescă. Căci nu morții, ci *vieții* și Domnului și Impăratului ei aveau să-i slujească. Așa au dus ei biserica lui Hristos cel înviat, cu toate darurile ei, la toate popoarele lumii. Pe credința în învierea Domnului se întemeiază deci biserica. De aceea a zis Domnul, că nici porțile iadului nu vor birui biserica Sa.

Această credință în înviere și nespusa ei bucurie ni-o vestește marele praznic de astăzi. Cu cântări de biruință, cu sufletele inseninate, cu simțirile curățite, să întâmpinăm în casele noastre, în viața noastră, în biserica noastră această zi pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într'ansa.

Căci numai acela ce și-a pregătit sufletul pentru sfânta Înviere, numai acela simțește cu adevărat bucuria ei. Numai acel ce s'a curățit de păcate prin taina pocăinții și prin sfânta cuminecătură s'a împreunat cu Hristos, numai acela poate primi pe Cel înviat înăuntrul său. Dar același, care-l primește cu vrednicie, îi revarsă Domnul în suflet puteri înviorătoare, i-l face făptură nouă „*care să umble întru innoirea vieții*”. Darul acesta rog eu pe Hristos cel înviat, să-l trimită peste Voi, iubii mei fii sufletești, cu prilejul sărbătorii de acest an a sfintei Sale învieri. Gândul Vostru întors să fie dela păcate și îndreptat să se facă către virtuți și fapte bune. Inimile Voastre pline să fie de iubire către Dumnezeu, către aproapele și fratele Vostru, și depărtate să fie dintr'ansele ura și pizma și răutatea.

Urmare în pagina 6.

„Învierea Domnului”.

voastră și nădejdea să fie întru Dumnezeu” (I Petru, 1 18—21).

Prin jertfa de pe Golgota suntem noi împăcați cu Dumnezeu, iar chezașia acestei împăcări este învierea lui Hristos din morți. Prin cruce ne-a venit izbăvirea, iar prin învierea cea de-a treia zi s'a înlăturat vâlul întunecos care ascundea viitorul nostru, ni s'a deschis privirea către veșnicie și drumul către raiu. Moartea și învierea Domnului nostru Isus Hristos stau în legătură și nu se pot despărți. De aceea cel ce vrea să aibă roadele învierii, acela trebuie să se plece înaintea crucii și să moară păcatului împreună cu Hristos, după cuvântul Scripturii: „*Că de vreme ce ne-am făcut împreună altoși după asemănarea morții lui, deci și învierii lui vom părtăși*” (Rom. 6, 4).

Așa ne bucurăm noi cu bucurie mare de ziua Învierii Domnului, pentru că print'ansa arătate ni s'a făcut bunătățile vieții celei după Dumnezeu și comorile cele cerești, după cari sufletul nostru insetează. Învierea o vedem noi stând la temelie evangheliei și a bisericii, iar credința noastră în învierea lui Hristos ne leagă sufletul de Cel înviat a treia zi și de împără-

Învierea Zarandului

Paștile Domnului sunt un prilej de mare și nespusa bucurie pentru tot creștinul. Învierea Mântuitorului este ziua bucuriei, căci... „*aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într'ansa*”

Cel dintâi cuvânt pe care Isus Hristos, Săpânul vieții noastre, l-a rostit în fața ascultătorilor și martorilor învierii sale, a fost: „*Bucurați-vă!*” Bucurați-vă, căci Hristos a

înviat. Bucurați-vă, căci nu există moarte creștinilor. Bucurați-vă, căci viața are un sens și un scop, cu care prin minunea Învierii Cuvântului întrupat, a primit dumnezeiască adevărare și valoare.

Ceea-ce simțim cu toții și ceea-ce trăim cu toții în ziua de Paști, este o taină, pe care numai realitatea, sfințenia și bucuria Învierii o poate tâlmăci.

Dar nu numai Învierea Domnului ne bucură. Sărbătoarea Paștilor este un popas și un prilej, care ne cheamă la renaștere. O viață nouă, o inimă nouă, un suflet înnoit și înălțat, iată solia zilei de Paști.

Pentru noi Paștile aduc și o bucurie locală: bucuria să vedem cu ochii, cum învie viața Zarandului.

Nu se cunoaște în România un petec de pământ mai mic, care să cuprindă întâmplări mai mari, ca Zarandul. Numele, viața, răscoala și soarta lui Horia, Cloșca, Crișan și Zancu, sunt nedespărțit legate de istoria Zarandului.

Loc sfânt este Zarandul, în țara românească. Când se preamăresc virtuțile, suferințele și biruințele Românilor, — fie de serbări naționale, fie dela catedre, de pe amvoane, de pe tribuna parlamentului sau chiar și de pe Tronul țărilor, — localitățile istorice și figurile eroice ale Zarandului și ale Munților Apuseni, evocă cele

mai alese simțiri de vrednicie, demnitate și mândrie națională.

Astăzi Zarandul, — cu străveche viață și istorie creștină, — se reculege. A început să înțeleagă, că nu-i destul să ridici monumente profeților și eroilor, ci mai ales să pășești pe urmele lor. Zarandul cultural, Zarandul patriotic, Zarandul eroic și idealist, învie, — și învie-rea lui ne umple de aleasă bucurie.

Glasul și ecoal acestei învieri, este ziarul „Zarandul” care apare în centrul Zarandului.

Bradul, inima și creierul Zarandului, — locul de întâlnire a drumurilor cari vin dela Deva, Abrud și Tebea, — este chemat, ca să înalțe și să valorifice din nou măritrea și cinstea Zarandului. Inițiativa ce a luat-o de a prăznuici cei 150 ani dela revoluția lui Horea, adevărate că este la înălțimea datoriei.

De aceea ne bucurăm sincer, și această bucurie deosebită o talmăcim și cetitorilor acestei foi, cu prilejul Învierii Domnului.

Pr. IL. V. FELEA.

O legendă despre ouăle roșii

De Paști e sărbătoarea cea mai sfântă a creștinătății și tot de Paști e sărbătoarea reînvierii naturii după sfârșitul iernei. Așa că această îndoită sărbătoare e cea mai mare și mai emoționată zi a creștinului și a anului.

Nimic din această zi însă nu face să tresalte în inimi bucurie mai mare la copii, cât ouăle roșii. Cu săptămâni înainte îi vez vorbind și așteptând cu nerăbdare Paștile, ca să cioncească. Și în Vinerea mare, când bunicile lor îi mângăie pe frunte cu primul ou înroșit, — ca să le dea Dumnezeu noroc și sănătate, — devin atât de nerăbdători că nu mai au astâmpăr până în noaptea Învierii. Care mai de care caută să nascociască ouă tari cu care să poată să le spargă la alții.

De unde obiceiul acesta de a se înroși ouă de Paști?

Bunicile povestesc multe nepoților în Vinerea mare, când stau pe vatră lângă foc și le încondeiază. Așa ele spun că în noaptea Învierii, spre revărsatul zorilor, niște femei mergeau la Ierusalim cu coșuri cu ouă să le vândă. Femeile, vesele de așa frumoasă dimi-

neață cum nu mai văzuseră și îmbătate de aerul mirositor, mergeau privind bolta instelată a cerului și ascultând ciripitul păsărelelor, care se împărțeau în stufiguri de marea bucurie a firii; deodată în fața lor, văzură chipul lui Isus cel înviat înconjurat de lumină dumnezească.

Inspăimântate, ele rămaseră nemișcate privind. Isus s'a apropiat de ele și a zis:

„Nu vă speriați. Eu sunt Isus cel răstignit. Mergeți și spuneți la toți c'am înviat și pentru ca să vă convingeți de aceasta, uitați-vă în coșurile voastre“.

Și toate femeile uitându-se în coșurile lor, au văzut că ouăle se înroșiră — atunci au căzut în genunchi în fața Mântuitorului și i-au cerut bine cuvântarea și au mers pe urmă femeile la Ierusalim și laudând pe Isus, ciocneau cu ouăle roșii, zicând; „Cristos a înviat“.

De atunci, zice-se, obiceiul de a roși ouăle roșii, ciocnând la sf. Paște între credincioși, ca o adevărită despre Christos că „Adevărat a înviat“.

C. Pretorian

Revoluția lui Horia, Cloșca și Crișan — Românii din Munții Abrudului —

(Continuare)

de: **Const. Tisu**

Adunarea dela biserică din Mesteacăn. Proclamarea revoluției

Joi în 28 Octomvrie 1784 era târg de săptămână în comuna Brad. La acest târg a venit și Crișan, trimis din partea lui Horia. Crișan ca să nu fie recunoscut de unguri, se ascunse sub podul de peste Criș și acolo chema pe oameni, din diferite sate spunându-le, că Horia a fost la Viena, de unde a adus porunci dela împăratul, și invitându-i să vină din fiecare sat câte 3 sau 4 oameni, pe Duminică în 31 Oct. la biserică, din Mesteacăn, unde le va ceti aceste porunci.

Tot cu această ocazie, le spuse ca să comunice și la alte sate să știe cu toții, să vină la Mesteacăn cât mai mulți:

În urma acestei invitații, veni ră la biserică din Mesteacăn, pe ziua fixată cca. 5-600 de țărani din comitatul Zarandului-Hunedoarei, și munții Abrudului. În aceeași zi pela amiazi sosi acolo și Crișan îmbrăcat în haine zdremtoase, întovărășit încă de un iobag din Cărpiniș.

Îndată ce ajuse aci le arăta crucea aceea aurită spunându-le ca aceasta i-a da-o însuși împăratul, lui Horia. Le spuse mai departe despre însemnătatea Crucii, arătându-le și-o hârtie, care zicea că cuprinde dorința și porunca împăratului, care este: ca toți iobagii să fie militari, și nimeni să nu mai facă serviciu nobililor unguri, decât cel mult o zi în săptămână, și aceia cu plată. Pentru primirea armelor trebuie să meargă cu toții la Alba Iulia, unde va fi și Horia și unde le va ceti și alte ordine ale Împăratului. Preotul din Mesteacăn în confirmă cele spuse de Crișan, zicându-le și el că aceasta este porunca împăratului.

Adunarea țăranilor decise, ca să plece cu toții imediat la Alba Iulia, și ca steag să folosească a doua cruce mai mare pe care o adusesse Crișan. După aceasta Crișan le puse în vedere că drumul să nu-l facă peste Brad, ca să nu fie opriiți, de unguri, ci peste Vaca, Zdrapți și Curechiu. În Curechiu se vor aștepta unii pe alții, de unde vor pleca cu toții la Statua. Acolo va fi și Horia cu muntenii săi, cu care vor pleca la Alba Iulia. Crișan le spuse și aceia că după ce vor căpăta arme el îi va învăța serviciul militar.

Acum fiind consulările terminate, îi invită să-și ia fiecare mâncare pe trei sau patru zile, iar în ziua următoare, adică Luni, să fie cu toții în Curechiu.

În timp ce țăranii se consultau în biserică din Mesteacăn, biserică care azi nu mai există, și care era așezată în partea stângă a drumului ce duce dela Brad la Baia de Criș, pe o colină care se cheamă Coasta bisericii, lângă Valea satului, unde azi se află ridicată o cruce cu anul 1834—vice comitele Zarandului Stefan Holaki se afla la Hălmăgel, unde își petrecea cu baronul și baroneasa Iosica. Acolo fu informat despre adunarea dela Mesteacăn, care îl aduse într-o mare încurcătură. Din care cauză trimise imediat pe trei subprefecți să liniștească poporul și să prindă pe agitatori, iar el încă pleacă în speranță că țărani, sunt tot acolo. Dar se înșelă, căci în Baia de Criș fu informat că țăranii s'au depărtat, și subprefecții sunt pe urma lor. Îndată ce auzi aceasta să întoarse de către seară către Hălmăgel. Pe drum întâlni mai multe cete de țărani, pe cari îi întrebă că unde se duc? Ei răspunseră „că sunt chemați cu porunca împăratului la Curechiu“.

La răspunsul lor vicomitele rămase foarte uimit.

Țăranii cari plecară Duminică din Mesteacăn ajunseră, Luni seara, în 1 Noemvrie, în comuna Curechiu, unde veni ră și alții cari nu participaseră la adunarea din Mesteacăn.

Cont. în pag. 5-a.

Adevărat a înviat!

Sus, păianjeni în stejar
Balansează și măsoară
Cer adânc de chilimbar.
Lunca rade'n primăvară;
Cocostârcii calcă rar.

Clopote se'ngân ușor,
Fluturii s'au deșteptat;
Cucul spune tuturor
Că Hristos a înv'at!...
B otăceii țin sobar.

Ies gândacii mii de mii
Toți în strain de sărbătoare;
Bolta 'nvarțe la chindii
Scrânciob alb plin de cucoare...
Și bunicii sunt copii!

De pe gard, un pintenat
„Cucuriguuu!” strigă'n vale.
Toți creștații de prin sat
Au răspuns Măriei Sale:
„Adevărat, a înviat“!

EMIL DIACONU

Studiul iconografic în România, al prof. I. D. Ștefănescu

3) Biserica din Crișcior

transpus din limba franceză de: **Gh. Minovici**
(Continuare).

Adormirea Maicei Domnului nu s'a conservat decât parțial. Capul Sf. Fecioare și personagiile pictate la căpătâul ei au dispărut. Așternutul e împodobit pe margine cu nestemate și mărgăritare. Isus, în mijlocul scenei, privește drept înaintea lui și ține pe brațul drept, sufletul maicii sale. O aureolă îl învalue. Ingeri nu se văd. Se distinge un singur episcop, pictat la stânga Mântuitorului și ținând o carte. Un apostol e aplecat deasupra pieptului Sf. Fecioare. Alții trei împreună cu trei femei și cu episcopul formează un grup interesant, la picioarele Sf. Maria. Atitudinile sunt variate. Monumentalele siluete sunt frumos desemnate și învesmântate cu bogăție. Scena se poate asemăna cu aceia de la Bacovo (mănăstire în

Bulgaria, N. T.) unde însă Isus ține sufletul pe brațul stâng, și unde ținuta apostolilor e mai rigidă. La „Sfinții Teodori” și la „Peribleptos” din Mistra, Isus ține sufletul pe brațul stâng, apoi se văd ingeri și, la „Peribleptos”, arhitecturi bogate. Atitudinile apostolilor, la Crișcior, sunt vii și desemnate într'un mod interesant. Capetele sunt de un realism cam crud și denotă vechimea tipului iconografic.

Pe peretele din spre Nord, *Dusul Crucii* are calități de desemnă destul de însemnate, mai cu seamă în ceea ce privește capetele soldaților, foarte vii și expresive. Compoziția nu-i mai puțin interesantă. Atitudinile soldaților sunt variate: mișcarea și libertatea gesturilor caracterizează scena. Din nenorocire, pictura e deteriorată. În schimb, scena cu *Sf. Gheorghe omorând balaurul* e bine conservată. Ea e pictată lângă *Dusul Crucii*. Sfântul Gheorghe e îmbrăcat cu o cămașă de zale. O pelerină scurtă, de culoare roșie-cărămizie, îi acopere umerii și flutură înapoia lui. Din cercul cerului un inger se arată, întinzând mâinele, ca pentru

a incuraja pe sfânt. Prințesa care plânge, cu mâinile împreunate, la stânga, e o fină miniatură.

Sfintele martine pictate în colțul din spre Nord-Vest și cei trei *sfinți militari* așezați la Sud păstrează farmecul execuției originale. Fețele mai cu seamă, sunt remarcabile, în special aceia a sfintei Varvare. Ovalul delicat e desemnat de o mână sigură și cu o trăsătură gingașă. Inclinarea elegantă a capului nu-i mai puțin demnă de reținut. Sfânta poartă un costum brodat, de prințesă bizantină. O hlamidă încheiată la gât, îi acopere umerii, și spatele. Capul și, în parte, bustul celei de a doua sfinte sunt distruse. Sfinții militari poartă sceptorul regal și scuturi triunghiulare. Ei figurează, foarte probabil, regi sfinți ai Ungariei. În adevăr, după cât ni se pare, am cetit numele lui Ștefan și al lui Vladislav. A treia figură, la Sud-Vest, e pe jumătate distrusă și acoperită de var. O scenă deteriorată împodobește câmpul inferior al peretelui de la Vest, la dreapta ușii de intrare. N'am putut-o pricepe, căci jumătate lipsește. Am putut distinge numai doi cavaleri.

Bogăția auriferă a României

(Continuare)

de: Ing. V. Petrescu-Livadea

Mineritul în timpul năvălirilor barbare

Aurelianus — ultimul împărat roman — părăsește militărește Dacia la 274 d. Chr. din cauza atacurilor năvălitorilor barbari (Goții, Huni, Gepizi, Avari) strămutându-și legiunile și slujbașii în dreapta Dunărei (în Moesia).

Puterea militară și administrativă romană retrăgându-se, minele statului au rămas în părăsire pe tot timpul cât a durat năvălirile barbare; în schimb au lucrat, — bineînțeles, cu mai puțină intensitate băștinașii (poporul român) ce erau legați de pământul lor.

Marele istoric A. D. Xenopol, ne spune clar că: „populația Daco-Romană s'a menținut în Dacia Traiană în timpul năvălitorilor, fără să-și piardă sămânța și fără să-și întrerupă legătura cu rudeniile din sudul Dunării, nevoind să uite nici unii nici alții cine au fost“.

În secolul III apar, pe pământul străbunilor noștri, „cei mai lacomi și mai nerăbdători barbari năvălitori — Goții, — un popor de rasă germană care strigau: că trebuie distrusă romanitatea cu blestematul ei spirit latin“.

Goții au stăpânit Ardealul 100 de ani (274—376), fiind goniți și ei de „*crudul popor al Hunilor*“ (376—454). Murind Attila — regele Hunilor — năvălește în Ardeal Gepizii (tot de rasă germanică care stăpânesc dela 454—567). Gepizii sunt bătuți de Avari, — un popor de rasă mongolică, cari ocupă pământul dela 567—781.

Avari certându-se între ei sunt bătuți de Slavi. Slavii și Românii au trăit în raporturi bune, împrumutându-și unele obiceiuri și elemente de limbă. Părintele Dr. I. Lupaș ne spune că „Slavii au îmbogățit comoara noastră cu un număr însemnat de cuvinte Slave“.

În concluzie se spune că, mineritul sub epoca năvălirilor barbare, a fost continuat mai cu seamă de băștinași, atunci când timpurile erau mai liniștite dar, totuși, cu o intensitate mai redusă.

Mineritul sub Unguri

În apropierea anului 896, ne vin pe pământul românesc din Ardeal, un alt popor barbar — Ungurii, — de origină asiatică.

Date istorice asupra mineritului, sub năvălirea ungurească, nu ne sunt cunoscute decât târziu prin sec. al XI sub regele Bela, care trimițându-și cronicarul său să cerceteze pământul nostru acesta raportează: „Ogmand, speculatorul lui Tuhutum, om de o viclenie vulpească, a spionat bunătățile și fertilitățile țării. Reîntorcându-se a povestit stăpânului său mult despre bogățiile țării acesteia, că pământul ei este udat de râuri, din nisipul cărora se scoate cel mai bun aur și că în țara aceasta se mai găsește și sare în saline“.

Acum începe împărțirea pământului românesc pe care ungurii nu-l iubeau căci nu erau într'u nimic legați de el.

Asfel regele Geza II (1141—1161) văzând cu ochii sleirea tezaurului unguresc, își îndreaptă privirea către minele noastre de aur aducând în acest scop coloniști străini pe care îi așează mai ales în Abrud, cât și în jurul Băii Mari, cu scopul de a fi folosiți la reînvierea mineritului acestor regiuni.

În 1211 regele Andrei II (1205—1235), dăruiește Țara Bârsei, așa zisilor „cavaleri germani“, cu condiția ca jumătate din aur să-l dea fiscului ungar iar restul să le rămăe lor (?), iar în anul 1222 exclude pe evrei din comerțul minelor.

La 1248 voevodul Laurențiu împuternicește pe germanii din Vințul de jos și Vurzăr (jud. Alba) să exploateze aur și argint în munții lor, cu obligația de a da a patra parte din producțiune, statului.

În anul 1035 regele Ștefan zis și „cel sfânt“, dispune ca: „toate teritoriile miniere să fie puse la dispoziția regilor unguri“. Această măsură a avut ca urmare îngreunarea continuă a tratului minerilor băștinași cari au fost declarați de „iobagi“.

În 1270 regele Bela IV introduce în Ungaria, monede de argint și de aramă cu metal prețios (aur) din minele noastre.

(Va urma).

Indemnuri creștinești pentru muncitori

Marele eveniment care-l evocă creștinilor Ziua „Învierii Domnului“ este sărbătorit aproape de finele celui de al doilea mileniu. În toate colțurile lumii se înalță osanele Fiului Omului și rugă ferbinți, pentru că Isus a înviat să afirme principiul iubirii de oameni și să dea exemplul sublim de jertfă.

Și totuși învierea Mântuitorului nu este prăznuită pretutindeni, nici azi pe acest pământ. S'a găsit și se mai găsesc și azi oameni cari prin ura lor față de Dumnezeu și fără respect de divinitatea din om și din natură, — au dat intemeiere la o învățătură revoluționară, care are nevoie de un calendar și de sărbători, — căci oamenii s'au obișnuit, cu prasniciile împă-

rătești încă din timpurile creștinătății. Paștile social — democratice, cădeau și mai cad la 1 Maiu.

Un Paște nou s'a ivit după războiul „Paștile comunist“ la ziua de 1 August, — când începe gustatul fructelor.

Acest Paște care se repetă în fiecare an la 1 August l-a hotărât Internaționala III-a comunistă din Moscova, cea cu clopote multe și cu biserică mai numeroasă decât casele, — pentru toată omenirea, ca un nou cataclism social, comandat de un Popă roșu. În toate țările Paștile roșii s'au produs cu câte un mic tâmbălaș și în Rusia, la moaștele lui Lenin, partidul a rămas îngenunchiat.

Dar atât Paștele social-democrației dela 1 Mai, cât și Paștele — roșii dela 1 August au rămas fără răsunset în sufletul milioanele de creștini, cari știu că ceace va dăinui întotdeauna, nu vor fi oamenii, ci Mântuitorul nostru Isus Hristos, misterul nepătruns al minții omenesti, — care și azi smulge inimilor aceiași adorație și credință, ca în tot decursul veacurilor.

Dacă pentru comuniștii de azi, Rusia nu-l decăt o masă de experiență, — de cinci milioane de kilometri pătrați, — iar cei 160 milioane de Ruși, o turmă — condamnată la muncă silnică sau la moarte prin foame, — înțelegem superioritatea, doctrinei lui Isus, care n'a propăvăduit ura ci bunătatea și iubirea între oameni, spre deosebire de învățătura mârșavă de peste Nistru, care are țeluri: Ura și cruzimea.

Deși comuniștii lui Lenin, au dărâmat bisericile, iar copiii comuniști cântă: „Și ne vom sui la ceruri. Și vom goni de acolo Dumnezeii“; totuși credința din sufletul milioanele de Ruși n'au putut-o goni, credința aceea în minunea care apără pe omul încununat cu crucea, de loviturile ucigașe, — credința aceea care este veche ca și Rusia.

Cu zâmbetul pe buze, înțonând imnuri de slavă Mielului Divin, au murit arși de vii, grupuri întregi de creștini, pradă furiei oarbe a păgânilor. Iar în zilele noastre mor milioane de creștini pradă urgiei bolșevice; — totuși învățătura lui Isus si-a făcut tot mai mult loc, în masa mare a celor nevoiași. În nebulia lor, comuniștii au crezut că pot realiza fericirea integrală aici pe pământ, dar realitatea ne arată, că n'au putut desființa nici banii, nici mizeria, nici pe exploatare, nici pe săraci, nici lăcomia unora și nici resemnarea celorlalți.

Egali suntem în fața lui Dumnezeu, atât împărății cât și săracii, toți cărora soarta le ursește pe pământ, mizerie și persecuții, găsesc un liman în învățătura lui Hristos, — ancorându-și speranțele într'o lume dincolo de griji și necazuri, — fericită cu adevărat. Desigur că noi nu vom putea avea prea multe pretenții cum au comuniștii și din cari să nu se realizeze nimic.

Pentru ca viața apare, după cum ne mărturisește un mare cărturar român „ca o luptă necontenită, ca o luptă grea și dureroasă în contra naturii vrășmașe. Ca un blestăm aruncat vieții, atât nu a ajuns pentru a oface grea. Ființele vii se sfâșie reciproc spre a servi unele altora drept hrană. Rusia sub acest raport apare ca un imens abator, — de unde în locul imnurilor de slavă în cinstea lui D-zeu, se ridică strigătele de desnădejde a mii de oameni, cari pier în tot momentul sacrificăți cu toată cruzimea, pentru a servi altora drept hrană. Să ne mulțumim să avem toți muncitorii acestui pământ unealta și în fiecare zi pâinea și vom fi mai fericiți decât comuniștii.

În felul acesta, la marele prasnici al Învierii lui Isus, sufletul nostru, plămădit din evlavie generațiilor noastre trecute, — se închină Mântuitorului lumii și nu Învierii Socialiste dela 1 Mai și nici celor roșii dela 1 August, căci credința noastră în el a rămas neclintită, fiind pentru zeci de milioane de suflete, singura mângâiere și nădejde.

Emil Popa.

Primul pare să călărească pe un animal legendar; ține o mască întoarsă spre noi. A doua figură e și mai deteriorată.

Cea mai frumoasă pictură din biserică e *panoul cu donatorii*. Acesta începe la Vest, la stânga ușii, și se continuă pe o parte a peretelui Sud. Jupânul Belea și nevasta lui prezintă modelul bisericii. În primul plan, un copil; mai departe, la adăpostul unor arcade, portretele lui Ioan (sau Iova) și al unui alt donator. Inscripția în vechea slavonă, care întovărășește portretul lui Belea, indică numele său și acela al femeii sale Vișa. Ea arată de asemenea hramul bisericii, închinată Maicei Domnului. Belea e în picioare și puțin întors către Sud. El e îmbrăcat într'o mantie albă, lungă, cu guler înalt și mâneci largi, care se așează bine pe corp. Un centuron alb și un

pumnal, a cărui teacă pare să fie împodobită cu o cruce, sunt singurele ornamente. Capul e arătat din față și după cum se pare, acoperit de păr blond foarte îmbelșugat, care formează plete în înălțimea urechilor. O mică barbă ascuțită, mustețele subțiri și atârând, acopere bărbia și buzele. Personagiul e mai mult tânăr. Fața lunguiață, de un oval pronunțat, e caracterizată printr'un nas lung cu nările subțiri, ochi apropiați, desemnați în formă de migdală, și o gură mică cu buze cărnoase. Un înger în sbor coboară din cer și întinde mânele pentru a lua, în semn de primire din partea lui Dumnezeu, biserica pe care o prezintă Belea. Femeia sa, Vișa, e învesmântată în alb. O maramă albă îi acopere capul și gâtul și cade peste umeri. Aceasta ne amintește maramele care acopere capul femeilor pictate la mănăs-

tirea Arborea, în Bucovina, și mai cu seamă podoaba capului la țărancele care locuiesc în județele muntoase ale Carpaților, în particular Gorj, Vâlcea, Muscel, Argeș și Dâmbovița. În colțul din spre Sud-Vest, Ioan și un al doilea donator sunt în rugăciune, sub arcade, cu mânele întinse. Fețele lor sunt deteriorate.

La exterior subsistă, pe zidul din spre Nord, fragmente din *Judecata de apoi*: sf. Petru, urmat de un arhanghel, deschide poarta raiului. La stânga se zărește o parte a grădinii. Se văd arbori stilizați și pe o bancă, Fecioara șezând între tâlharul cel bun, care-și duce crucea, și un înger. Deasupra acestor figuri, împărății și episcopii sunt separați prin despărțituri de nori. La dreapta raiului se deschide gura iadului. O femeie goală, cu șarpele încolăcit în jurul corpului, personifică fără îndoială, păcatul original. Restul picturilor e acoperit de var.

— DE-ALE PLUGĂRIEI —

Sădirea pomilor

Profesorul dela București d. S. Mehedinți a spus aceste frumoase vorbe: „Cine sădește un pom, apără granițele țării“, iar scriitorul Adrian Maniu scrie, că sădirea pomilor este o înțelepciune.

Eu socot, că n'ar trebui să fie un singur om, care să nu pună 2—3 pomișori în fiecare an. Voi căuta să arăt în câteva vorbe cum trebuiesc sădiți pomii.

Alegerea locului

Cel dintâi loc pe care orice om trebuie să-l impodobască cu pomi este grădina din jurul casei. Am mai scris și altă dată vorbele învățatului român N. Iorga, că o casă fără pomi și fără flori este o casă pustie, ea ne arată pustiu sufletului din noi. Dar nu numai locul din jurul casei îl putem umplea cu pomi, ci orice loc, dar mai ales, trebuie să punem pomi pe locurile unde bucate nu se plăte și le punem. Ori unde am pune pomii, trebuie să facem neapărat o îngrădire bună și chiar dela început, căci gardul bun păzește pomii de iepuri, de vite și de oameni răi.

Dacă locul este bătut de vânturi mari, atunci e bine să punem cu 3—4 ani înaintea, de jur împrejur, arbori rămușori, neroditori, cari apără pomii de vijelie.

Alegerea pomilor

Cine vrea să planteze (sădească) pomi roditori, trebuie să aleagă numai din acei pomi și din acele soiuri care se potrivesc cu pământul și cu clima (mersul vremii din localitate). Cel mai bun lucru este ca nimeni să nu planteze, decât soiuri care se găsesc de mult în partea locului și le merge bine. Dacă cineva vrea să aducă soiuri, care nu se găsesc în partea locului, este bine să ceară sfatul unui bun cunoscător în ramura cultivării pomilor roditori.

Soiurile de poame sunt multe. Numai peri sunt peste nouă mii și meri peste șapte mii. Dintre atâtea mii de soiuri numai unele se potrivesc la noi. În alt număr al „Zarandului“, voi arăta care soiuri de pomi sunt potrivite pentru județul Hunedoara și pentru Zarand. De altfel Ministerul Agriculturii (al tinerilor plugărești) a trimis la fața locului pe dl. prof. I. C. Teodorescu, unul dintre cei mai pricepuți români în pomicultură, ca să statornicească cele mai bune soiuri de poame pentru acest județ.

Când vrem să alegem pomii pentru plantat, trebuie să știm mai înainte dacă voim să producem fructe pentru trebuințele familiei noastre sau pentru vânzare. Dacă plantăm pomii pentru trebuințele casei, atunci e bine să punem meri, peri, pruni, nuci, cireșe, vișine, gutui etc. și cât mai multe soiuri, cu coacerea mai târzie și mai timpurie, pentru ca să avem tot anul fructe proaspete.

Dacă, din potrivă, plantăm pomii pentru vinderea roadelor, atunci cel mai ni-

merit lucru este să alegem un singur fel de pom și unul sau cel mult două soiuri, și anume, din cele mai răspândite în localitate sau în regiune.

Lucrul cel mai bun ar fi, ca oamenii dintr'o regiune întreagă să se înțeleagă între ei, să pună un singur fel de pomi. Ar fi ușor acest lucru, dacă omul ar fi legat de om și sufletul de suflet și dacă în sufletele noastre ar sălășlui iubirea în locul pizmei și înțelegerea în locul neînțelegerii.

În alte țări se găsesc plantațiuni de mii de jugăre numai cu 1—2 soiuri, astfel la Green-Port, în America de Nord, o întindere de 2000 jugăre este acoperită numai de pierseci.

Pentru ce e bine să avem un singur soi de poame? Pentru că acolo unde se găsesc poame multe de un singur soi, ele sunt mai căutate și căpătăm pe ele un preț mai bun. Acolo vin negustorii mari și le cumpără, pentru a le duce în străinătate. În felul acesta vin banii în țară și în punga producătorilor.

Sunt două căi pentru a ajunge la pomii trebuitori: sau să ni-i facem singuri, sau să-i cumpărăm. Dacă nu-i facem singuri, ne costă mai puțin, dar trebuie pricepere, ca să-i facem. Nu toți se pricep să altoiască și să conducă școala de pomi 3—4 ani, deaceia e mai bine să cumpărăm pomii gata făcuți. Se pot cumpăra dela pepinierele de pomi E b'ne ca fiecare om să cumpere pomii dela pepinieră cea mai apropiată de el, pentru că în cazul acesta pomii se potrivesc mai bine cu pământul și clima noastră. Cumpărătorul cere numărul de pomi trebuincioși printr'o scrisoare de comandă. Dacă pepineristul trimite alte soiuri de pomi, decât cele cerute, poate fi dat în judecată pentru despăgubiri.

Timpul de plantare

Care este timpul cel mai bun pentru plantarea pomilor? Incepând de toamna, de când nu mai umblă seva (mărza), și până primavera, când aceasta începe să umble din nou, putem pune ori când pomii, numai să nu fie pământul înghețat.

Unii cred, că e mai bine să se planteze toamna, fiindcă, se spune, că primăvara rădăcinile dau perisorii sugători; alții spun, că e mai bine să-se planteze primăvara. Bine e și toamna și primăvara, numai să-i plantăm. Totuși, în unele locuri e mai bine să-i plantăm toamna, în alte locuri primăvara și anume: în locurile secetoase plantăm toamna, în cele umede primăvara, îndată după topirea zăpezii.

(Va urma)

VĂ RUGĂM A ACHITA ABONAMENTUL

acest obicei și arta romană din veacul al XII-lea și al XIII-lea, precum și cu unele monumente din Italia, Franța și Elveția. Picturile din Crișcior însă, datează din ultimii ani ai secolului al XIV-lea. Ele formează astfel o verigă nouă și ne ajută să stabilim originea acestui obicei. În adevăr nu trebuie să uităm că, afară de cele câteva biserici din Trebizonda și de biserică Sf. Fecioare de la Prespa, monumente din Bulgaria datând din secolul al XV-lea, erau de asemenea pictate la exterior.

Viața care însufletește portretul fondatorului, fineță care îl distinge, sunt o ultimă trăsătură interesantă a picturilor noastre. Se știe că portretele sunt printre operele cele mai interesante ale artei religioase, și deci nu e fără folos să relevăm această caracteristică atât de importantă.

Muncitorii minieri cari au contribuit cu obolul lor la ridicarea troițelor

Clej Georghe	30.—
Costac Oliver	„
Codrin Ilie	„
Cleșiu Vasile	„
Crișan Petru	„
Domidreu Dionisie	„
Dărăbanț Andron	„
„ Avisaion	„
„ Nicolae	„
David Andron I. Ion I.	„
David Gheorghe	„
„ Ioan I. Ioan	„
„ Pasc	„
Demian Adam	„
„ Avram I. Macovei	„
„ Gheorghe	„
„ Ioan	„
„ Ioan I. Gheorghe	„
„ Ioan I. Lazăr	„
„ Ion I. Petru	„
„ Loghin	„
„ Nicolae	„
„ Vasile	„
Dineș Ioan	„
„ Petru	„
Dobărcău Aron	„
„ Vasile	„
David Petru	„
Dobra Amiruț	„
Dolinger Aladar	„
Dominik Wichiu	„
„ Ignăție	„
Doț Ioan	„
„ Tanasie	„
Dud Loghin	„
Dumitraș Nicolae	„
Duma Alexandru	„
„ Ioan	„
Dănăsteanu Petru	„
Duma Nicolae	„
Demian Miron	„
David Gheorghe	„
Dominik Rudolf	„
David Gheorghe	„
Elek Gheorghe	„
Epure Gheorghe	„
Esck Ioan	„
Fărăn Ioan	„
Faur Adam	„
„ Andreiu	„
„ Emil	„
„ Florian	„
„ Ioan	„
„ Ștefan	„
„ Toader	„
„ Visalon	„
Feier Gheorghe	„
Fărăn Adalbert	„

(Va urma).

N. T.

Aci se încheie descrierea autoului, a podobelor picturale conținute în biserică din Crișcior. Am râvnit ca — ținându-ne cât mai strânși de original, — să dăm traducerei noastre o haină cu înfățișare cât mai românească și să evităm orice termeni străini, lucru care n'a fost totdeauna prea ușor, dat fiind că descrierea intra adeseori în amănunte de specialitate, puțin uzitate în limbajul obișnuit. Dacă strădania noastră și-a ajuns scopul, cetitorii noștri sunt singurii în măsură să aprecieze. Acum nu ne mai rămâne decât a reda în continuare, și descrierea comorilor picturale ce s'au mai păstrat în biserică din Ribifa, precum și — ca încheiere — a celor rămase din vechea biserică reformată, din Deva.

(Va urma)

Picturile din Crișcior sunt de-o mare valoare, pentru a putea cunoaște originile vieții politice a Românilor. Ele sunt mărturie despre existența puternicilor feudali, stăpâni și judecători a mai multor sate, și puși sub suzeranitatea regilor Ungariei. Prin iconografie ele sunt în legătură cu modele foarte vechi, din veacul al IX-lea și al X-lea. E evident de altfel, că nu poate fi vorba de un împrumut direct: trebuie să admitem existența unor intermediari dispăruți.

Trebuie notată încă decorația pictată a zidurilor exterioare. Se știe că picturile la exterior nu apar, în Moldova, decât la începutul veacului al XVI-lea. Nici în Muntenia nu se întâlnesc înainte de secolul al XVI-lea. Problema aceasta ne interesase și făcusem legătura dintre

Pastorală de Paști

Continuare din pag. 1-a.

Măinele Voastre întinse să fie spre ajutorarea celor săraci, a orfanilor și a văduvelor. Picioarele Voastre sprintene să se facă spre a sări în ajutorul celor năpăstuiți și pururea în calea dreptății să umble. Gurile Voastre iertare să grăiască, nu răsunare, cinste să mărturisească, adevărul să vorbească, mărire și laudă lui Dumnezeu să aducă. Toată ființa Voastră să asculte de această cântare sfântă: „*Veniți să bem beaură nouă, nu din piatră steapă făcătoare de minuni, ci din izvorul nestrucăciunii, din Hristos, cel ce a izvorât din mormânt, întru carele ne întărim*”.

În aceste vremuri pline de greutate și de încercări pentru poporul nostru, să ne curățim simțirile și din credința în înviere să prindem puteri proaspete și curaj de viață bună, care prin fiecare din credincioșii sfintei noastre biserici să răsbească pe pământul țării și în cuprinsul neamului nostru românesc. De nimic nu are mai mare nevoie astăzi poporul nostru românesc și patria noastră ca de creștini tari în credință, neșovăelnici întru împlinirea datoriilor, cu nădejdea inimii legată de cer și cu fața rodnică sămănată în ogorul neamului, de dreptatea care întărește temeliele statului și de frăția românească care încheagă pe toți, de sus, până jos, într'un gând mântuirii și-i face gata să aducă orice jertfă pentru binele de obște. Strânși în jurul altarelor sfintei noastre biserici strămoșești, care scapare s'a făcut nouă din neam în neam, să cântăm: „*Ziua învierii și să ne luminăm cu prăznuirea și unu pe altul să îmbrățișăm. Să zicem: fraților și celor ce ne urăsc pe noi, să iertăm toate pentru Înviere și așa să strigăm: Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând și celor din mormânturi viață dăruindu-le*”.

Cu toată părinteasca mea iubire Vă urez să petreceți acest praznic luminat al Învierii Domnului cu bucurie și mulțumire creștinească și să Vă învednicăți a-l ajunge întru mulți ani.

Impărtășindu-Vă arhiresca Noastră binecuvântare, am rămas

Sibiu, la sărbătorile Învierii Domnului din anul 1934,

Al Vostru al tuturor de tot binele voitor

NICOLAE,

Arhiepiscop și Mitropolit.

ANUNȚ!

De sfintele sărbători ale Paștilor,

brutăria

MAYER

vinde cu prețuri reduse

la comandă, orice fel de cozonaci.

**Calitatea primă
garantată.**

Cu stimă

Brutăria MAYER

mei și mai ales celui mijlociu. Chiar ieri mi-a scris și uite, adaugă și pentru d-ta câteva rânduri: „Sunt primul în clasă. Indrăsnesc să-mi închipui că va face plăcere, deoarece v'am fost discipol și am obținut rezultatele frumoase de până acum, numai datorită d-voastră...”

— Din partea mea, rog pe bunul Dzen să te binecuvinteze și să-ți ajute să ajungi acolo unde meriți...

Plecai, cu sufletul cuprins de furtună. Din bucuria mare, că în fine mi s'a aprobat să plec de aici, de unde voiam să plec de a II-a zi. . . . Era o idee fixă. Mă stăpânea de atâția ani. Acum însă aveam și oarecare regrete.

Imi venea greu să mă despart de rodul muncii mele, de cei cari mă priveau acum cu atâta încredere. O învălmășală de simțăminte se deslănțuia, căutând să înlătore ideea plecării. Era prea târziu. Nu puteam să mai rămân eu, care cerusem de atâtea ori să plec, deși id această nu mai avea justificarea dela înce...

Pe drum, ne întâlnirăm cu „Le...” fostul primar.

— No, noroc d-le învățător! unde? Doar nu te bate gândul să pleci dela...

Știri Sportive

Duminecă, 1 Aprilie a. c., pe arena sportivă din Gurabarza, s'a jucat primul match de foot-bal între echipele C. S. „Parângul C. F. R.” din Petroșeni și C. S. „Mica” din loc, terminându-se cu rezultatul de 5:2 (1:1), pt. „Parângul”.

Dintre jucători, „Parângul” mai omogen și în condițiuni fizice mai bune, a învins un adversar egal, dar în al doilea mitemps na mai putut rezista din cauza lipsei de antrenament.

„Mica” a început foarte bine, fiind tot timpul reprizei I. în atac. Dintre jucători sau remarcat la „Mica”: portarul Heinrich, care a salvat echipa de un scor mult mai mare, Aliman, Trifu și Bortos; restul în notă.

Arbitrajul: dl. Krauss Petroșeni, corect. Cel mai atractiv eveniment de Paștile Rom. va fi desigur matchul de foot-ball ce va avea loc la 10 IV. a. c., (a 3-a zi de paști), pe arena din Gurabarza, între echipele „Transilvania” șampioana districtului Arad, și C. S. „Mica”.

Inceputul matchului va fi la ora 3^{1/2} p. m., iar trenul Soc. pleacă din Brad bis. ort. la ora 3 p. m. fix. P. G.

Cinema „ORIENT” Brad

Prima zi de Paști

8 Aprilie

Pe unde curge Volga

cu

Coruri rusești

după cunoscutul roman

„Învierea” a lui LEO TOLSTOI

In rolurile principale:

JOHN BOLES și LUPE VELEZ.

A două zi de Paști, 9 Apr.
o frumoasă operetă

Trei femei și un diplomat

cu MARTA EGGERT

LEO SLEZAK tenoristul dela opera

de stat din Viena, MAX

HANSEN și PAUL

MORGEN

— În cursul săptămânei trecute, guvernul a depus pe biroul camerei deputaților proiectul de lege al Conversiunii datoriilor.

El prevede și tinde spre o largă și definitivă lichidare a datoriilor — atât a celor dela sate cât și a celor dela orașe.

Fondul

pentru acoperirea cu cristal a picturilor străvechi din Crișcior și Ribița

Au binevoit a mai contribui la acest fond următorii: Dr. Izidor Gora, avocat, 50 lei, Dimitrie D. Floru, 100 lei și Preot Ștefan Perian, 30 lei. În total: 180 lei. Suma din urmă 2610 lei. — La oaltă până în prezent 2790 lei.

— Ba chiar am plecat nene Lascule — răspunsei eu după ce se opri căruța și-i întinsei mâna.

— Dă-o 'n brăușu ei! apoi ce-ai gândit? Nu glumești?

— Nu, nu! Mă duc în altă parte. Mai las locul și altuia.

Nu știi d-ta, că noi suntem „apa”, iar dv. pietrele.

— No, mai dă-l fierului și pe Gheorghe a Marinci din Țărmuri. Văd că numai uitați.

— Nu uit, sigur că nu. Parcă d-ta erai primar pe atunci.

— Da, da, eu. Știu eu cea fost. Măduc aminte tare bine. Era la o ședință a comitetului școlar, când o spus el vorba asta. De aia nu trebuie să fiți supărat.

— Eu nu-s supărat. Dar vezi d-ta, s'a împlinit prorocirea.

— Că doar nu v'ați luat Dv. după inul ca Gheorghe.

Mai tare mi-a plăcut ce i-ați răspuns dv.

— Nu mai țin minte ce i-am răspuns. da lucru așa-i și pace!...

„Apa trece pietrele rămân”...

— Apoi drept să-ți spun, d-le înv. răspunsul dv. l-am scris într'un bujor, ce-l am depe când am trăit și eu prin Viina. Ai zis d-ta:

— Drept, bade Gheorghe. Apa trece, pietrele rămân. Dar apa aceia, cure trece, do-

Culturale

— **Invitare.** „Corul bisericii ort. rom. din Hălmațiu” aranjează în seara zilei de 9 Aprilie a. c. (a doua zi de Sf. Paști) în sala mare a hotelului „Central” din Hălmațiu un concert urmat de dans. Program: 1) „Hristos a înviat”, cor mixt de A. Bena; 2) „Aceasta este ziua”, cor mixt de Bortneansky; 3) „Ei uchnyem”, cor mixt de S. Drăgoi; 4) „Rugă-cjune”, duet de P. Lungu, cântat de d-nii C. Balta și L. Balta; 5) „Latina gință” cor mixt de I. Costescu; 6) „Măi și fâi”, cor mixt de I. Gr. Danielescu; 7) „Te Duci neică” și „Firișor de iarbă neagră”, cor mixt de A. Zîrra; 8) „Dragoste învrăjbită”, poezie de G. Coșbuc, decl. de dș. Ninuța Balta; 9) „Vraja”, cor. bărb. de I. Vidu; 10) „Voința Neamului”, cor mixt de I. Gr. Danielescu.

Taxa de intrare: Loc rezervat lei 50, loc I. lei 35, loc II lei 25, loc de stat lei 15.

Venitul va fi destinat augmentării fondului de propagandă al corului.

— **La sfârșitul lunei Aprilie cunoscutul și apreciatul artist Ioan Tâlvan, societar al Teatrului Național din Cluj, va veni la Brad unde va juca două piese frumoase, printre care celebra comedie „Sex Appeal”, și „Proemarul”. Ambele piese de mare succes.**

— **Reuniunea Femeilor Ortodoxe Române din Baia de Criș, aranjează în ziua de 9 Aprilie c., (a doua zi de Paști), la orele 9 seara, în sala Hotelului Central, o SERATĂ ARTISTICĂ, cu următorul program: 1) Cor; 2) Punctul Negru comedie în 3 acte; 3) Cor.**

După program dans și diferite surprize. Prețul de intrare benevol.

Știri de tot felul

— **Japonia a oferit guvernului turc un împrumut de 20.000.000 lire sterline, cu condiția să fabrice în șantierul japonez o serie de vase de război.**

— **Marți s'a depus la Senat proiectul de lege pentru organizarea regiilor autonome.**

— **Șeful organizației Național-țărăniște din Timiș-Torontal a fost ales d. Vaida. D. Sever Bocu, fostul șef, a fost demis.**

— **Direcția mișcării C. F. R. a hotărât ca tot personalul dela căile ferate să poarte uniformă obligatorie, începând dela 1 Maiu.**

— **De câteva zile, în toată țara, temperatura a scăzut simțitor. Termometrul, la Turnu-Severin, a înregistrat — 10 grade.**

În unele părți ale țării a nis.

— **Direcțiunea școlii primare din comuna Țărațel aruce și pe această cale mulțumiri Direcțiunei Soc. „Mica”, pentru ramele a 42 bucăți tablouri, proprietatea școlii primare. — Teodor Lungu, director șc.**

— **Colaboratorul nostru, d. inginer agronom Marin Gătan, un distins membru al corpului didactic din învățământul profesional, — a fost numit director al școlii de Agricultură din Lugoj.**

— **Rezultatul alegerilor din 2 Aprilie este următorul în jud. Hunedoara: A fost ales d. N. Teodorescu, ministrul Industriei și Comerțului cu 1638 v. Frontul plugarilor: d P. Groza, a primit 291 v., iar Național țărăniștii: d. A. Vlad, 858 v.**

vedește că are în ea o putere de viață. Se mișcă, mișcă în trecerea ei și alte pietre. Nu rămâne ceva mort, înțepenit ca piatra, care vrei să spui că ai fi d-ta. Eu sunt ca apa și-i bine așa. Voi răstogoli toate pietrele, până ce voi pune în ele ceva nu, viață, să nu mai fie nesămțitoare și necuvântătoare. Apoi voi pleca mai departe, la alte pietre, cari așteaptă de viacuri să le urnească cineva din loc, ca să nu prindă mușchiu.

Ei așa, bade Gheorghe. Atunci voi fi eu fericit când vom fi toți „o apă” în scumpa noastră țară și când ne vom înțelege fiecare rostul nostru. Altfel, e păcat de sacrificiul milioanelor de Români, cari și-au dat viața pentru binele nostru. E păcat. Ei nu deacela ne-au lăsat o Românie Mare, ca să ne certăm „cu ea” — ca țigani!

Atunci așa nene Lascule. Eu rămân tot apă — Și ca apa, vezi, trebuie să plec mai departe. Rămâi cu bine!

— Să trăiți d-le învățător și D-zeu să vă alduiască, cu cele bune. Dar să știi d-ta, că și Gheorghe a Marinci din Țărmuri va plânge...

Și durutul căruței acoperi celelalte cuvinte, ale fostului primar.

◆◆◆◆◆